

20. 6. 2005

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Informace k vydávání dokladů o prodeji zboží nebo poskytnutí služby v souvislosti s novelou živnostenského zákona a účinnosti zákona o registračních pokladnách

Zákonem č. [215/2005](#) Sb., o registračních pokladnách a o změně některých zákonů (dále jen "ZRP") bylo, mimo jiné, novelováno ustanovení § 31 odst. 17 zákona č. [455/1991](#) Sb., o živnostenském podnikání (dále jen "ZŽP") tak, že s účinností od 1. července 2005 bude mít podnikatel, který podniká na základě živnostenského oprávnění, povinnost vydat zákazníkovi doklad o prodeji zboží a o poskytnutí služby, přesáhne-li cena částku 50 Kč.

Obecné informace

Zákonem č. [215/2005](#) Sb., o registračních pokladnách a o změně některých zákonů (dále jen "ZRP") bylo, mimo jiné, novelováno ustanovení § 31 odst. 17 zákona č. [455/1991](#) Sb., o živnostenském podnikání (dále jen "ZŽP") tak, že s účinností od 1. července 2005 bude mít podnikatel, který podniká na základě živnostenského oprávnění, povinnost vydat zákazníkovi doklad o prodeji zboží a o poskytnutí služby, přesáhne-li cena částku 50 Kč. Dosud tomu je tak, že povinnost vydat doklad o prodeji zboží nebo poskytnutí služby má podnikatel jen na žádost zákazníka, a to bez omezení výše platby. Záměrem této novely je určité zrovnoprávnění postavení podnikatelů, neboť ZRP stanoví povinnost vystavit a předat pokladní blok tištěný na pokladně jen vymezenému okruhu daňových subjektů, které provozují na základě živnostenského oprávnění maloobchodní nebo hostinskou činnost.

Další povinnost vydat doklad je podnikatelům vymezeným v nejširší míře, tedy podle obchodního zákoníku, stanovena v ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. [634/1992](#) Sb., o ochraně spotřebitele (dále jen "ZOS"). Tato povinnost podnikatele je podmíněna žádostí spotřebitele o vydání takového dokladu. Toto ustanovení ZOS tedy neplatí pro ty podnikatele, kteří podnikají na základě živnostenského oprávnění a pro které platí úprava § 31 odst. 17 ZŽP.

Nelze opomenout, že povinnost vydat doklad je upravena rovněž v § 28 zákona č. [235/2004](#) Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen "ZDPH").

Od 1.7.2005 se tedy bude posuzovat vydávání dokladů o prodeji zboží nebo poskytnutí služby podle těchto 4 shora uvedených zákonů, které jasně stanoví okruh osob, které uvedené doklady poskytují a za jakých podmínek (viz [Příloha č. 1](#)).

Dotazy veřejnosti

Množí se dotazy veřejnosti ohledně obsahu informace, která má být na dokladu uvedena, zejména ve smyslu stanovení míry konkrétní identifikace výrobku, druhu zboží nebo služby na dokladu.

Ministerstvo financí je oprávněno poskytovat výklad k ZRP a ZDPH, jejichž je předkladatelem. V tomto směru zastává názor, že pro potřeby aplikace těchto zákonů je dostačující, pokud jako druh

zboží tj. předmět plnění bude uveden nejbližší společný pojem, který má stejnou sazbu DPH, např. ovoce, nikoli jablka a hrušky, pečivo, nikoliv rohlíky a chleba, i když je pochopitelně vhodná i podrobnější identifikace zboží, zejména pro potřeby zákazníka nebo skladového hospodářství subjektu. Toto však bude platit až od 1.1.2007 pokud se týká ZRP. Takto bude MF instruovat i kontrolní orgány, které budou oprávněny kontrolovat pokladní bloky vydávané registrační pokladnou s fiskální pamětí, tj. územní finanční orgány a celní orgány. Od účinnosti ZRP, tj. od 1.7.2005, vzniká živnostníkům, kteří podnikají v maloobchodě a provozují hostinskou činnost za podmínky, že již používají jakoukoliv elektronickou pokladnu, umístit v pokladním místě zákonem stanovený text (§3 odst. 3 ZRP) - informace o tom, že již používá jakousi formu pokladny. Jedná se v zásadě o přechodné ustanovení, jehož cílem je postupné zavedení a zvyk podnikatelů i zákazníků na povinnosti, které budou nejpozději od 1.1.2007 všemi povinnými subjekty plněny.

Do té doby lze, ohledně vydávání dokladu o zakoupení výrobku nebo o poskytnutí služby resp. dokladu o prodeji zboží a o poskytnutí služby, provádět kontrolu plnění této povinnosti pouze podle ZOS a ZŽP. Oprávnění k této kontrole mají pouze živnostenské úřady a Česká obchodní inspekce, s oprávněním uložit za porušení povinností stanovených těmito zákony pokutu až do výše 1. mil. Kč. Finanční úřady nemají kompetenci ke kontrole plnění ustanovení těchto zákonů.

Současně se pro potřeby správy daní, novelou ustanovení § 39 odst. 3 zákona o správě daní, upřesňuje povinnost všech daňových subjektů, které přijímají nebo vydávají platby v hotovosti, vést průběžně evidenci jednotlivých plateb, pokud údaje o těchto platbách slouží jako důkazní prostředek pro správné stanovení daňové povinnosti s tím, že od 1.1.2007 ta část živnostníků, která provozuje maloobchod a hostinskou činnost, bude evidenci provádět na registrační pokladně s fiskální pamětí podle ZRP. Nejedná se o zavedení nové povinnosti, neboť i podle dosavadní úpravy správy daní je každý daňový subjekt povinen prokázat svoje příjmy, a to i získané při platbách v hotovosti, což může činit právě dostatečně průkaznou evidencí. Zákon však nepředjímá, s výjimkou uložené povinnosti určitému okruhu subjektů evidovat prostřednictvím registrační pokladny vymezené ZRP, žádné nové ani další náležitosti těchto evidencí, neboť důkazní břemeno se týká subjektů podnikajících v nejrůznějších typech činností a nelze tedy formu svazovat zákonem. Je tedy věcí každého daňového subjektu, zda bude shromažďovat kopie paragonů, které vyhotovuje např. podle ZŽP nebo ZOS, či zda evidenci povede jiným průkazným, tedy neformálním, nicméně věrohodným způsobem. Nic nebrání také tomu, aby si, i když mu to zákon neukládá, zavedl evidenci prostřednictvím jakékoliv pokladny.

Informace dále v [Příloze č. 2](#) doplňuje další právní předpisy, které obsahují povinnosti daňových subjektů v oblasti vedení účetnictví nebo daňové evidence.

Role finančních úřadů

Ke kontrole dodržování povinností stanovených zákonem č. [563/1991](#) Sb., o účetnictví a k ukládání pokut je v prvním stupni příslušný kontrolní orgán při provádění kontrolní činnosti podle zákona č. [552/1991](#) Sb., o státní kontrole a finanční úřad při správě daní.

Finanční úřad je dále oprávněn k provádění kontroly evidence pro daňové účely, včetně obsahu náležitostí daňových nebo zjednodušených daňových dokladů, a to při výkonu správy daní.

Ministerstvo financí ČR podnikne potřebné kroky, aby všem finančním úřadům byl dostatečně znám výklad ZRP a mohly tedy při jeho naplňování postupovat jednotně, zejména při provádění kontrol. Ke sjednocení postupu podle ZRP bude v nejbližší době vydán další informační materiál, který bude obsahovat kromě výkladu zákona i manuál týkající se některých otázek ohledně možnosti úpravy existujících pokladen na podmínky stanovené ZRP.

Příloha č. 1: Právní úpravy předepisující náležitostí dokladů

1. **ZOS (o ochraně spotřebitele)** - povinnost vydat doklad je prodávajícímu je uložena na žádost spotřebitele, přičemž prodávající podnikatel je vymezen v nejširším slova smyslu podle ustanovení § 2 odst. 2 obchodního zákoníku.

Předepsané náležitosti dokladu (§ 16 odst. 1 ZOS)

- **datum prodeje,**
- **o jaký výrobek a jakou službu se jedná,**
- **za jakou cenu byl výrobek prodán nebo služba poskytnuta.**

To platí pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, a v tomto případě stanoví jinak ZŽP, ZDPH a posléze i ZRP.

2. **ZŽP (o živnostenském podnikání)** - povinnost vydat doklad je uložena podnikateli, který podniká na základě živnostenského oprávnění.

Předepsané náležitosti dokladu (§ 31 odst. 17 ZŽP)

- **označení podnikatele, včetně identifikačního čísla,**
- **datum prodeje zboží nebo poskytnutí služby,**
- **druh zboží nebo služby.**
- **cena.**

To platí pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, a v tomto případě stanoví jinak ZDPH a posléze i ZRP.

3. **ZRP (o registračních pokladnách) s účinností od 1.1.2007** - povinnost vydat doklad je uložena povinnému subjektu, který podniká na základě živnostenského oprávnění v oboru maloobchod a hostinská činnost.

Předepsané minimální náležitosti pokladního bloku (§ 3 odst. 5 ZRP)

- **označení povinného subjektu, včetně daňového identifikačního čísla a daňového kódu pokladny,**
- **pořadové číslo pokladního bloku,**
- **rozsah a předmět plnění, tedy plnění spočívající v prodeji zboží nebo v poskytnutí hostinské činnosti,**
- **jednotkovou cenu,**
- **částku celkem (za jeden druh zboží nebo poskytnuté služby),**
- **částku celkem k úhradě za celý pokladní blok,**
- **datum a čas vydání pokladního bloku,**
- **ochranný znak.**

Tato vymezení citovanými zákony ad 1 až 3 platí pouze tehdy, pokud není doklad vydáván plátcem daně z přidané hodnoty jako daňový doklad.

4. ZDPH (o dani z přidané hodnoty)

A. Plátce, který uskutečňuje zdanitelná plnění, je povinen na vyžádání osoby povinné k dani (§ 5 ZDPH) nebo osoby, která není založena nebo zřízena za účelem podnikání vystavit daňový doklad.

Předepsané náležitosti daňového dokladu (§ 28 odst. 1 ZDPH):

- a. obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání plátce, který uskutečňuje plnění,
- b. daňové identifikační číslo 23) plátce, který uskutečňuje plnění,
- c. obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání osoby, pro kterou se uskutečňuje plnění,
- d. daňové identifikační číslo, pokud je osoba, pro kterou se uskutečňuje plnění, plátcem,
- e. evidenční číslo daňového dokladu,
- f. rozsah a předmět plnění,
- g. datum vystavení daňového dokladu,
- h. datum uskutečnění plnění nebo datum přijetí platby, a to ten den, který nastane dříve, pokud se liší od data vystavení daňového dokladu,
- i. jednotkovou cenu bez daně, a dále slevu, pokud není obsažena v jednotkové ceně,
- j. základ daně,
- k. základní nebo sníženou sazbu daně nebo sdělení, že se jedná o plnění osvobozené od daně, a odkaz na příslušné ustanovení tohoto zákona,
- l. výši daně uvedenou v korunách a haléřích, popřípadě zaokrouhlenou na desítky haléřů nebo na padesátihaléře.

B. Plátce, který uskutečňuje zdanitelná plnění s úplatou za hotové v ceně do výše 10 000 Kč včetně daně, je povinen vystavit zjednodušený doklad.

Předepsané náležitosti zjednodušeného daňového dokladu (§ 28 odst. 4 ZDPH)

- a. obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání plátce, který uskutečňuje zdanitelné plnění,
- b. daňové identifikační číslo plátce, který uskutečňuje zdanitelné plnění,
- c. evidenční číslo daňového dokladu,
- d. rozsah a předmět zdanitelného plnění,
- e. datum uskutečnění zdanitelného plnění nebo datum přijetí platby, podle toho, který den nastane dříve,
- f. základní nebo sníženou sazbu daně,
- g. částku, kterou plátce získal nebo má získat za uskutečňované zdanitelné plnění celkem.

Příloha č. 2: Právní úprava účetnictví a dalších evidencí vedených podnikateli

Podle zákona č. [563/1991 Sb.](#), o účetnictví mají povinnost vést účetnictví v rozsahu a způsobem podle tohoto zákona daňové subjekty - účetní jednotky.

- a. právnické osoby, které mají sídlo na území České republiky,
- b. zahraniční osoby, pokud na území České republiky podnikají nebo provozují jinou činnost podle

- zvláštních právních předpisů,
- c. organizační složky státu podle zvláštního právního předpisu,
  - d. fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku,
  - e. ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona o dani z přidané hodnoty, 1a) včetně plnění osvobozených od této daně, jež nejsou součástí obratu, v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 15 000 000 Kč, a to od prvního dne kalendářního roku,
  - f. ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí,
  - g. ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou účastníky sdružení bez právní subjektivity podle zvláštního právního předpisu, 1b) pokud alespoň jeden z účastníků tohoto sdružení je osobou uvedenou v písmenech a) až f) nebo h), nebo
  - h. ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis.

V souladu se zákonem o účetnictví jsou účetní jednotky povinny vyhotovovat účetní doklady tak, aby bylo možno určit obsah každého jednotlivého účetního případu spolehlivě a jednoznačně. Podle zákona o účetnictví jsou účetní doklady průkazné účetní záznamy, které musí obsahovat náležitosti dle §11 zákona. Účetním záznamem se rozumí data, která jsou záznamem veškerých skutečností týkajících se vedení účetnictví.

Náležitosti účetního dokladu:

- a. označení účetního dokladu,
- b. obsah účetního případu a jeho účastníky,
- c. peněžní částku nebo informaci o ceně za měrnou jednotku a vyjádření množství,
- d. okamžik vyhotovení účetního dokladu,
- e. okamžik uskutečnění účetního případu, není-li shodný s okamžikem podle písmene d)
- f. podpisový záznam osoby odpovědné za účetní případ a podpisový záznam osoby odpovědné za jeho zaúčtování.

Ostatní daňové subjekty jsou povinni vést daňovou evidenci pro daňové účely podle zvláštních daňových zákonů, a to za účelem zjištění základu daně z příjmů podle § 7b zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů a pokud je daňový subjekt plátcem daně z přidané hodnoty, ještě dále evidenci podle § 100 ZDPH.

§ 7b

Daňová evidence

(1) Daňová evidence zajišťuje zjištění základu daně z příjmů a obsahuje údaje o

- a. příjmech a výdajích, v členění potřebném pro zjištění základu daně,
- b. majetku a závazcích.

(2) Pro obsahové vymezení složek majetku v daňové evidenci se použijí zvláštní právní předpisy o účetnictví, není-li dále stanoveno jinak.

(3) Pro ocenění majetku a závazků v daňové evidenci se hmotný majetek oceňuje podle § 29, pohledávky se oceňují podle § 5. Ostatní majetek se oceňuje pořizovací cenou, 31) je-li pořízen úplatně, vlastními náklady, 31) je-li pořízen ve vlastní režii, nebo cenou zjištěnou pro účely daně dědické nebo darovací u majetku nabytého děděním nebo darem. Závazky se oceňují při vzniku jmenovitou hodnotou, při převzetí pořizovací cenou. Peněžní prostředky a ceniny se oceňují jejich

jmenovitými hodnotami. Pořizovací cenou pozemku je cena včetně porostu, pokud se nejedná o pěstitelský celek trvalých porostů (§ 26). Do pořizovací ceny majetku pořízeného formou finančního pronájmu s následnou koupí najaté věci se zahrnou výdaje s jeho pořízením související, hrazené nájemcem. V případě úplatného pořízení nemovitých a movitých věcí, majetkových práv, pohledávek a závazků nebo části uvedeného majetku a závazků, za jednu pořizovací cenu, se cena jednotlivých složek majetku stanoví v poměrné výši k ceně jednotlivých složek majetku oceněných podle zvláštního právního předpisu, 1a) s výjimkou peněz, cenin, pohledávek a závazků. Je-li v případě úplatného pořízení nemovitých a movitých věcí, majetkových práv, pohledávek a závazků, nebo části tohoto majetku a závazků, rozdíl mezi pořizovací cenou a oceněním tohoto majetku podle zvláštního právního předpisu, 1a) zvýšeným o hodnotu peněz, cenin, pohledávek včetně daně z přidané hodnoty, a snížený o hodnotu závazků, záporný, postupuje se obdobně jako v případě záporného oceňovacího rozdílu při koupi podniku (§ 23).

(4) Zjištění skutečného stavu zásob, hmotného majetku, pohledávek a závazků provede poplatník k poslednímu dni zdaňovacího období. O tomto zjištění provede zápis. O případné rozdíly upraví základ daně podle § 24 a 25.

(5) Poplatník je povinen uschovávat daňovou evidenci za všechna zdaňovací období, pro která neskončila lhůta pro vyměření daně stanovená tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem. 28b)

1a) Zákon č. [151/1997](#) Sb. , o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku).

28b) Zákon ČNR č. [337/1992](#) Sb.

31) § 25 odst. 4 zákona č. [563/1991](#) Sb.

§ 100

Evidence pro daňové účely

(1) Plátce je povinen vést v evidenci pro účely daně veškeré údaje vztahující se k jeho daňové povinnosti, zejména údaje potřebné pro správné stanovení daňové povinnosti. Plátce je povinen vést evidenci v takovém členění, aby sestavil daňové přiznání, a jestliže uskutečnil dodání zboží do jiného členského státu osobě registrované k dani, aby sestavil souhrnné hlášení.

(2) Plátce je povinen vést také evidenci uskutečněných plnění, která jsou osvobozená od daně nebo nejsou předmětem daně. Plátce, který nemá povinnost vést účetnictví nebo účetnictví nevede dobrovolně, je povinen vést evidenci obchodního majetku.

(3) Plátci, kteří podnikají společně na základě smlouvy o sdružení 10) nebo jiné obdobné smlouvy, jsou povinni vést evidenci pro účely daně podle odstavců 1 a 2 za činnost, pro kterou se sdružili, odděleně. Evidenci vede určený účastník sdružení, který za sdružení plní všechny povinnosti a uplatňuje práva vyplývající z tohoto zákona pro ostatní jednotlivé účastníky.

(4) Plátce, který pořizuje zboží z jiného členského státu, a osoba identifikovaná k dani jsou povinni vést evidenci o hodnotě pořízeného zboží v členění na pořízení zboží z jednotlivých členských států.

Zdroj: MF ČR

Další články:

- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)